

Heemkunde en genealogie. Bidprentjes

Ton Boswerger

Beste lezer. In de tekst bij het cirkeldiagram van Gerard Morselt in het decembernummer 2013 was naast de foto van erve Mösselboer ook een bidprentje geplaatst van zijn ouders, Antoon jr. Morselt en Susan Knuijff. Tussen haakjes was daar bescheiden bijgezet "collectie HIP". Aan die bidprentjes heeft Jurrie Haak in de afgelopen jaren veel tijd besteed.

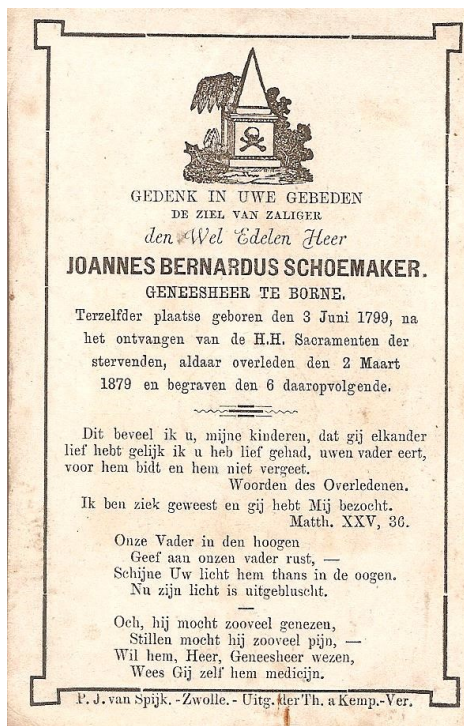
En daar wil ik het graag deze keer eens met jullie over hebben. Bidprentjes. Ook wel doodsprentje genoemd. Een plaatje opgesteld ter gedachtenis van een overledene, ter vermaning en troost der nabestaanden en tot opwekking om voor de overledene te bidden. Het bidprentje draagt aan de voorzijde de beeltenis van de overledene of een andere toepasselijke afbeelding en aan de achterzijde de voornaamste data uit zijn leven en een kort gebed of enige toepasselijke teksten uit de Schrift of Liturgie. Het gebruik is specifiek katholiek en is van Amsterdamse oorsprong. Aanvankelijk (1688) geschreven, later (1730) gedrukt. Eind 18^e eeuw verspreidde het zich ook over België, Duitsland, Noord-Frankrijk, Oostenrijk, Ierland en Frans Canada. En van deze bidprentjes, beste lezer, liggen er op de eerste verdieping van de bibliotheek meer dan 2900. In Excel ingevoerd zodat op achternaam van overledene en/of partner eenvoudig is na te gaan of er een bidprentje voorhanden is. En zo ja, dan kan één van onze medewerk(st)ers het gewenste bidprentje makkelijk voor je opzoeken zodat je de gegevens kunt overnemen of er, indien gewenst, een kopie van laten maken.

Bidprentjes: de oude, enkele, zijn heel vaak aan de voorzijde voorzien van religieuze afbeeldingen. Soms zien we dat aan de drukker van een bidprentje een open opdracht werd gegeven: de achterzijde met de tekst uiteraard hetzelfde; voor de voorzijde kon dan gekozen worden uit meerdere afbeeldingen, mogelijk afhankelijk van de aanwezige voorraad. Tegenwoordig zijn de bidprentjes bijna altijd dubbel: een meer persoonlijke tekst over de overlede-

Vele mensen waren moeder lief.
Haar lievelingsdier was koe Roosje.

Bidprentjes zijn er in allerlei soorten. Boven een zeer moderne en onder een traditionele variant.

ne aan de binnenzijde en een foto aan de voorkant. Veelal een pasfoto maar een enkele keer ook een heel aparte: de voorzijde met de lievelingskoe van de overledene. Geboren drie hoog in Amsterdam is zo'n Twents bidprentje voor mij heel apart in deze toch nog steeds agrarische omgeving. Vaak zijn de teksten heel persoonlijk en geven ze een geweldig beeld van de levensloop. Geboorte- en overlijdensgegevens zouden toch eigenlijk wel standaard genoemd dienen te worden. Dat is in de meeste gevallen ook wel het geval maar uitzonderingen bevestigen de regel! Wat denk je van een bidprentje waar behalve de naam van de overledene verder helemaal niets werd vermeld! Wij hebben een paar van die bidprentjes!

Inmiddels hebben wij door ruil ruim 600 bidprentjes van voornamelijk Borenaren kunnen vergaren. Daarom, beste lezer, nodigen wij (en daarmee bedoel ik de vrijwilligers van het Historisch Informatie Punt) je uit om onze collectie eens te komen bekijken op de dinsdag- en woensdagmorgen van 10-12 uur. De koffie staat klaar. En neem dan meteen je overcomplete bidprentjes voor ons mee. Daar zijn we je heel dankbaar voor. En natuurlijk mag je die andere bidprentjes, waar je eigenlijk geen raad meer mee weet, ook best meenemen. Wij zullen er heel goed voor zorgen! En je weet nog ons e-mailadres: archieff@heemkunde.nl